

СТАНОВИЩЕ

от проф. дфн Иванка Мавродиева-Георгиева, СУ „Св. Климент Охридски“
по конкурса за присъждане на академичната длъжност „доцент“ по сценична реч –
НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“

Информация за конкурса

По конкурса за доцент по сценична реч, обявен/обнародван в ДВ, брой 52/ 09.06. 2020 г., област на висшето образование 8. Изкуства, професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство, научна специалност „Театрознание и театрално изкуство“, в който участва като единствен кандидат гл. ас. д-р Тодор Иванов Димитров, са спазени законовите разпоредби и процедурата.

Кратка информация за кандидата

Кандидатът Тодор Димитров завършва актьорско майсторство ОКС „бакалавър“ НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ през 2011 година, има специализация по специалност: „Традиционна китайска опера, китайски език и китайска култура“ в Китай в Шанхайската театрална академия; през 2012 година се дипломира като магистър по специалността „Мениджмънт в сценичните изкуства“. Тодор Димитров е докторант в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ от 2014 до 2017 година по специалността „Театрознание и театрално изкуство; защитава дисертация на тема: „Мисловните процеси – първична енергия на сценичното слово“. Кандидатът специализира през 2018 година в различни програми в University of London, Royal Central School of Speech and Drama. Опитът му извън научната сфера е свързан с реклама, работил е като специалист по връзки с обществеността, дубльор в БНР и др, т.е. има широкоспектърно развитие. Като асистент и главен асистент от 2014 година води занятия по „Сценична реч“, „Техника на говора“, „Художествено слово“ към катедра „Сценична реч“ във Факултета „Сценични изкуства“. Активно участва в академичния и организационния живот на катедрата и НАТФИЗ с различни дейности, сред които съставителство на е-сборник, организиране на научни форуми, научни проекти и др. Посочвам тези факти от биографията на Тодор Димитров като доказателства за професионалното израстване на кандидата и за поэтапното му усъвършенстване като преподавател и член на академични общности.

Научни и научно-приложни постижения на кандидата

Представени са следните публикации: 1 монография – хабилитационен труд, списък на статии и доклади в научни издания, автобиография, приноси моменти, сертификати, дипломи, учебни програми, удостоверения и други; има информация за цитирания – общо 16.

Монографията „Терминологични основи на сценичната реч“ (Тодор Димитров-Мечкарски) е публикувана през 2019 година от издателство „Фараго“ и е с обем 286 страници. Текстът е публикуван след като има научни рецензии от проф. Иванка Бенчева и доц. Валерия Кардашевска, редактор е Ваня Баева; текстът включва въведение от проф. Атанас Атанасов; дадени са извадки от рецензиите и мнения за книгата (с. 278-285). Книгата е структурирана така: предговор, увод, три глави, заключение, библиография. Книгата се отличава с ясна структура и в нея е синтезиран преподавателският опит на автора на теоретично и методическо равнище.

Книгата е структурирана по интересен начин, първо е дадена теоретичната рамка, след това се представя речник на термините в съвременната сценична реч. Третата е книгоописание на използваната литература. Библиографията включва 84 заглавия: 70 са на български език, 14 – на английски.

Авторът цитира и представя постигнато в научната традиция в сценичната реч и представя авторите, пишещи и преподаващи в областта: Дияна Борисова, Елисавета Сотирова, Мара Георгиева, Иванка Бенчева, Веселина Раева, Диляна Мичева, Ралица Ковачева-Бежан, Мая Горанова и др. Тодор Димитров се позовава в речника на учени от други области, сред които Тодор Бояджиев и Димитър Тилков, Иван Максимов, Златко Павлов, Ангел Ангелов, Катерина Илкова, Борис Михайлов, Цветанка Ценова и други.

Налице е покритие между заглавието, заявеното в увода, за замисъла на текста, т.е. това е теоретичен труд, чийто принос се заключава не само в актуализиране на категориално-понятийния апарат, но и в представяне на обоснована авторова позиция. Книгата е успешен опит не за нова концептуализация, а по-скоро за представяне на границите и новите проявления и в практиката, и в преподаването на сценичната реч. Диапазонът на теоретични знания на автора е доста широк (лингвистика, невролингвистика, фонетика, логопедия, неврология, психофизиология, ортоепия и др.), Изведени са теоретични постановки от няколко научни области и същевременно се

запазва полето на научните знания по сценична реч. Авторът Тодор Димитров представя аргументи относно това, че сценичната реч е мултидисциплинарно научно поле, установена е предметната област на сценичната реч (с. 17-18). Подчертавам това като предимство на текста. Други положителни страни на реабилитационния труд са езикът и стилът; текстът е четивен, същевременно авторът извежда богата и добре систематизирана информация за сценичната реч.

Представянето на термините е направено коректно от гледна точка на лексикографията, дефинициите обаче не са единственото предимство, там, където е необходимо, в табличен вид ясно и методически точно са дадени вариантите на правилния изговор и примери, с. 46-47, са дадени вариации, начин на учленяване, правилното произнасяне и грешното произнасяне, т.е. има систематизиране по критерии, без да се стига до суха таксономия. Табличният начин на представяне е приложен там, където е уместно и отново при извеждане на ясни критерии: корелативен признак мекост-твърдост при съгласните: меки-твърди; звучни-беззвучни – с. 220. Там, където е било възможно, авторът дава етимологията на термина от старогръцки, латински и други езици; това е доказателство за научна прецизност, с. 221 – тахилалия, с. 222 – твърдо небце, с. 224 – тембър и др. Дефинициите на термините не са с еднакъв обем. Например за тембър е от 224 до 228 и това е резонно с оглед спецификата на термина, авторът обстойно извежда особеностите и установява теоретичните параметри, сред които тембриране, модулация; има препратки към основен тон, т.е. създават се терминологични матрици, сред които темп – темпоритъм; ударение и видовете ударения; тропи, фигури на езика, хипербола; дишане и видове дишане, слух и видове слух; фонетика, фонема, фонетична среда; гласово-говорен тренинг, гласово-говорна характеристика; говорен апарат – говорна верига – говорна комуникация и др. Тодор Димитров извежда спецификите, а и промени в базови учебни дисциплини на терминологично равнище, например какво е техника на говора, сценична реч, художествено слово; а това е принос в реабилитационния труд

Обобщавайки заявявам, че авторът Тодор Димитров представя систематично и на високо научно равнище термини, дефиниции и теории, примери и препратки към предходно научно знание, което показва, че текстът е полезен в теоретичен и методически план на преподаватели от НАТФИЗ, както и на обучаващи говорители, оратори, журналисти, специалисти по комуникации.

Приноси

Извеждам следните приноси моменти в теоретичен и методически план в монографията/хабилитационния труд:

- актуализиране и обновяване на категориално-понятийния апарат, извеждане на понятия от няколко научни области: лингвистика, фонетика, теория на литературата, невролингвистика, фонетика, логопедия, неврология, психофизиология и др.;

- преосмисляне на част от терминологията в теоретичен и методически план с целите на обучението на студенти от НАТФИЗ;

- извеждане и обосноваване на авторова позиция от научна гледна точка за необходимостта от интегриране на знания и опит с цел обучението на студенти.

Критични бележки и препоръки

При бъдеща редакция е възможно да се посочат връзките между термините в посока терминологични матрици и това ще е допълнително удобство за читателите.

Заключение

Гл. ас. д-р гл. Тодор Димитров има преподавателски, изследователски и организационен опит, публикационна и проектна дейности; ръководител е на магистърски тези, участва в уършоупи; той покрива изискванията за присъждане на академичната длъжност „доцент” по сценична реч.

Кандидатът за доцент Тодор Димитров показва много добро професионално развитие като преподавател в НАТФИЗ. Той представя в монографията „Терминологични основи на сценичната реч“ умения за систематизиране на съществуващо научно знание, извеждане и обосноваване на необходимостта от цялостен модел на обучение на студентите, утвърждаването на „Сценичната реч“ като научна дисциплина в системата на съвременното научно знание.

В заключение препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват „за“ присъждането на академичната длъжност „доцент” на гл. ас. д-р Тодор Иванов Димитров по сценична реч.

гр. София

5 октомври 2020 г.

Член на журито:
проф. дфн Иванка Мавродиева